

Μεταφρασμένο απόσπασμα

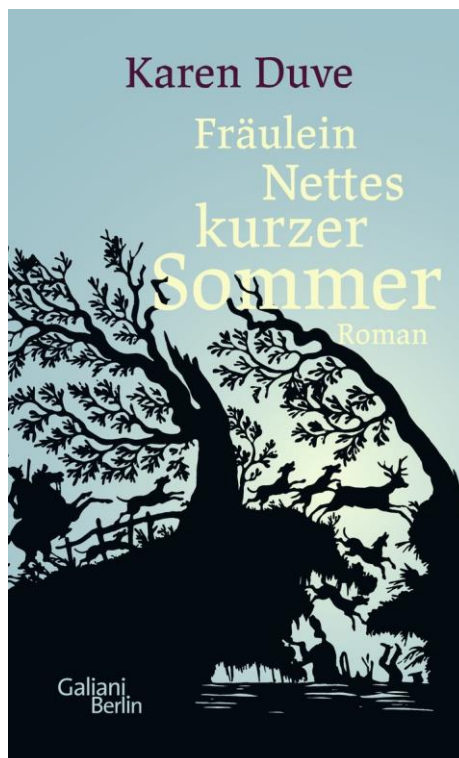
Karen Duve
Fräulein Nettes kurzer Sommer

Galiani Berlin Verlag, Berlin 2018
ISBN 978-3-86971-138-6

σελ. 18-29

Κάρεν Ντούβε
Το σύντομο καλοκαίρι της δεσποινίδος Νέτε

Μετάφραση: Ανδρομάχη Μαλακάτα
Επιμέλεια: Αλέξανδρος Κυπριώτης

1ο κεφάλαιο

Πρόωρα γεννημένη

Η Αννέτε φον Ντρόστε-Χύλσχοφ ήταν μελάς. Από τη γέννησή της κιόλας επιφύλασσε στενοχώριες στους γονείς της. Ένα παγερό πρωινό του Ιανουαρίου του έτους 1797 η εγκυμονούσα μητέρα της, η Τερέζε φον Ντρόστε-Χύλσχοφ –αυθεντία σε θέματα ευπρέπειας, η οποία υπό φυσιολογικές συνθήκες φρόντιζε ν' αποφεύγει κάθε κραυγαλέα συμπεριφορά, αυτό το αστικό συνήθειο, όπως ο διάβολος το λιβάνι–, είχε τη φαινή ιδέα να κάνει ολομόναχη μια γύρα τον πύργο των Χύλσχοφ, που τον περιέβαλλαν νερά, ολισθαίνοντας επάνω στην παγωμένη τάφρο του κάστρου, και όπως ήταν αναμενόμενο έπεσε και τσακίστηκε. Με κατακόκκινο πρόσωπο ρίχνοντας ματιές προς όλες τις κατευθύνσεις, για να δει μήπως κι είχε παρακολουθήσει κάποιος την άκομψη την ατυχία της, σηκώθηκε με κόπο πάλι όρθια, τίναξε το χιόνι από τη φούστα της, και ντροπιασμένη αποσύρθηκε στα διαμερίσματά της. Λίγο μετά άρχισαν οι ωδίνες του τοκετού, δύο μήνες νωρίτερα, και η Τερέζε γέννησε ένα μικροσκοπικό, ταλαίπωρο πλάσμα με ακόμα πιο μικροσκοπικά χεράκια, τα δάχτυλά του σαν νύχια σπουργιτιού και τα νυχάκια πάνω τους ένα σχεδόν ανεπαίσθητο δερματάκι. Γιο περίμεναν. Είχαν βεβαίως ήδη μία κόρη –την Τζένη–, προς τι λοιπόν ακόμα μία; Ο Κλέμενς-Αύγουστος Β΄ φον Ντρόστε-Χύλσχοφ, ο ολίγον ευτυχής πατέρας, είχε το δικαίωμα να κρατήσει τον πύργο που κληρονόμησε μαζί με το περίπτερο τσαγιού, τους κήπους και τα έσοδα από την εκμίσθωση εκατό περίπου αγροκτημάτων στη γύρω περιοχή που εκτείνονταν σε 750 εκτάρια γης συνολικά, μόνο εάν αποκτούσε γιο με καθολική γυναίκα. Αυτοί ήταν οι όροι. Λόγος για τον οποίο μετά τον πρόωρο θάνατο της πρώτης του γυναίκας τήρησε μόνο ένα μικρό διάστημα πένθους και σύντομα πήρε σβάρνα όλα τα γυναικεία ιδρύματα των περιχώρων, για να βάλει τελικά μπροστά την επιχείρηση τεκνοποιίας μαζί με την Τερέζε. Και τώρα αυτό το θηλυκό πλασματάκι. Κανένας δεν πίστευε ότι το παιδί θα ζούσε. Η μητέρα ήταν πολύ αδύναμη για να το θηλάσει. Ευτυχώς, στο κοντινό Άλτενμπεργκ ζούσε η γυναίκα ενός υφαντουργού, η Καταρίνα Πλέτεντορφ, η οποία επίσης μόλις είχε γεννήσει, τι αδικία γιο, αλλά τι να έκαναν; Η Πλέτεντορφ μετακόμισε στον πύργο και έσωσε τη ζωή της μικρής βαρόνης. Βέβαια το παιδί παρέμενε διαρκώς αδύναμο και με εύθραυστη υγεία. Του έλειπαν, βλέπετε, δυο μήνες,

και με τις μονίμως αιωρούμενες ομίχλες γύρω απ' το κάστρο στη Βεστφαλία, που το περιέβαλλαν νερά, δεν ήταν δυνατόν να κάνει και ροδαλά μάγουλα κανείς.

Όταν η Αννέτε μεγάλωσε, η εύθραυστη κράση της συνοδευόταν από μια έντονη και πεισματάρικη φύση. Ελάχιστη κλίση έδειχνε για ευπρεπείς ασχολίες, αλώνιζε μες στη λασπουριά του βαλτότοπου, επέστρεφε με τα μποτάκια και τα στριφώματα στα φορέματά της μέσα στις ξεραμένες λάσπες, το έσκαγε απ' το μάθημα που της επέτρεπαν να παρακολουθεί σ' έναν οικοδιδάσκαλο μαζί με την αδελφή της και τους δυο αδελφούς της, που τελικά γεννήθηκαν προς ανακούφιση όλων. Τα Μαθηματικά, τα Λατινικά, τα Αρχαία ελληνικά και τα Γαλλικά δεν θεωρούνταν αυτονόητη εκπαίδευση για νεαρές κυρίες –με τα Γαλλικά κάτι γινόταν, Μαθηματικά όμως σε καμία περίπτωση. Η διδασκαλία των κοριτσιών συνίστατο κατά κανόνα στο να τ' αφήνουν να μεγαλώνουν μέσα σε ηθική πλήξη και να τα ακρωτηριάζουν πνευματικά με όσο το δυνατόν πιο ανιαρές χειροτεχνίες. Και ο Ρουσώ το είχε συστήσει αυτό. Ευσέβεια και αθωότητα αντί για γνώση, πραότητα αντί για άλγεβρα. Πέραν τούτου όφειλαν να τους απαγορεύουν όσο το δυνατόν περισσότερα. "Έτσι στις νεαρές κυρίες δεν έρχονταν καν ανόητες σκέψεις και ανέπτυσαν εκείνη την πλήρη ευπείθεια και την ολοκληρωτική υποταγή στο πεπρωμένο, τις οποίες θα χρειάζονταν μια ολόκληρη ζωή. Όμως η αριστοκρατία δεν ήταν τόσο στενόμυαλη και η μητέρα της Αννέτε, εκτός από τον Ρουσώ, διάβαζε και τα έργα του μεταρρυθμιστή παιδαγωγού Όβερμπεργκ. Γνώριζε προσωπικά τον Όβερμπεργκ, είχε πει μαζί του κάμποσα φλιτζάνια καφέ και είχε ένα στιλ διαπαιδαγώγησης εξαιρετικά μοντέρνο για την εκ πνέουσα φεουδαρχική εποχή. Στα αδέρφια της επιτρεπόταν μάλιστα να μιλούν στον ενικό στους γονείς τους. Ενίοτε η Τερέζε φον Ντρόστε-Χύλσχοφ διερωτάτο αν με αυτόν τον τρόπο είχε ίσως άθελά της βάλει τον σπόρο για την απροσάρμοστη, ενοχλητική, προπετή και έντονη φύση της Αννέτε. Αναμφίβολα: Το παιδί είχε και μικρά χαρίσματα, έπαιζε όντως υποφερτά πιάνο και σκάρωνε όμορφα στιχάκια, τα οποία απάγγελλε συμπαθητικά σε γενέθλια και γιορτές. Αλλά ήταν άραγε απαραίτητο να γράφει ποιήματα σε εξάμετρα μια δωδεκάχρονη και να ρίχνει βαριεστημένα και υπεροπτικά βλέμματα στους ενηλίκους που την επαινούσαν; Η βαρόνη δοκίμασε να αντιμετωπίσει την ιδιορρυθμία της κόρης της με ήσυχες ενασχολήσεις όπως κέντημα, πλέξιμο ή ζωγραφική. Και όταν μια ημέρα ήρθε η επιστολή κάποιου κυρίου Ράσμαν, ο οποίος ζητούσε από την Αννέτε να συνδράμει στο *Ποιητικό Ημερολόγιό* του για το έτος 1810, η Τερέζε φον Ντρόστε-Χύλσχοφ πήρε αμέσως την απόφαση να εξαφανίσει την επιστολή και να μην πει σε

κανέναν τίποτα –ούτε και στην Αννέτε. Ο Όβερμπεργκ, ο οποίος καθόταν μαζί της στο τραπέζι του καφέ τη στιγμή που έφθασε η επιστολή, συμφώνησε.

«Όχι, αυτό δεν πρέπει να το επιτρέψετε. Επ’ ουδενί!»

Ακούμπησε το φλιτζάνι του καφέ δυναμικά αλλά αθόρυβα επάνω στο τραπέζι των Χύλσχοφ και βύθισε το πιγούνι του στον σκληρό γιακά του κατάμαυρου σακακιού του.

«Κρατήστε την κόρη σας μακριά από κάθε έπαινο, ανεξαρτήτως πόσο εξαιρετικές είναι οι ικανότητές της! Ούτε εσείς η ίδια επιτρέπεται να την επαινείτε – ειδάλλως θα γίνει υπερόπτης και νωθρή».

«Θα ήθελα μόνο να ήξερα ποιος μίλησε σ’ αυτόν τον Ράσμαν για την κόρη μου», είπε η βαρόνη ξεφυσώντας. Αν κάποιος καλεσμένος θαμπώνεται από την αυθάδη συμπεριφορά της Αννέτε –ε, τότε εντάξει, η ανοησία είναι αθεράπευτη. Αλλά δεν πρόκειται να επιτρέψω να δημιουργήσει κάποιος στην κόρη μου τη φαντασίωση ότι είναι τάχα αξιόλογο ποιητικό ταλέντο. Διότι ασφαλώς και δεν είναι».

«Ασφαλώς και δεν είναι», ακούστηκε σαν ηχώ ο Όβερμπεργκ, έφερε το φλιτζάνι του πάλι στο στόμα και σούφρωσε ξανά το επάνω χείλος του.

«Η Αννέτε πρέπει να προστατευθεί από τις απογοητεύσεις τις οποίες αναπόφευκτα συνεπάγεται μια τέτοια φαντασίωση».

Όμως μετά έκανε την εμφάνιση του ο Βέρνερ φον Χαξτχάουζεν. Ο Βέρνερ ήταν ένας από τους ετεροθαλείς αδελφούς της Τερέζε φον Ντρόστε-Χύλσχοφ. Η δική της μητέρα είχε πεθάνει αμέσως μετά τη γέννα, μόλις δεκαοκτώ χρόνων, αλλά ο πατέρας της, ο ηλικιωμένος βαρόνος φον Χαξτχάουζεν, –τότε φυσικά ακόμα νεαρός βαρόνος φον Χαξτχάουζεν–, ξαναπαντρεύτηκε σύντομα, και με τη νέα, πιο γερή γυναίκα του έφερναν στον κόσμο κάθε χρόνο παιδιά, από τα οποία τα δεκατέσσερα είχαν ενηλικιωθεί. Επτά αδελφές και επτά αδελφοί.

Ο τριανταδιάχρονος Βέρνερ ήταν ο τέταρτος γιος και εθεωρείτο η ιδιοφυΐα της οικογένειας, αν και ήταν λίγο νευρικός. Είχε σπουδάσει Νομικά στο Μύνστερ και την Πράγα, Κλασικές και Ανατολικές γλώσσες στο Παρίσι και το Γκέτινγκεν, και Ιατρική

στο Χάλλε. Και επειδή εξακολουθούσε να μην αισθάνεται πλήρης με αυτά, είχε παρακολουθήσει παράλληλα παραδόσεις Φιλοσοφίας και Φυσικών επιστημών. Όταν ο Βέρνερ φον Χαξτχάουζεν έδειξε να εντυπωσιάζεται από το ταλέντο της πρόωρα ώριμης ανιψιάς του, αποκαλώντας τη μάλιστα δεύτερη Σαπφώ —«Μα ασφαλώς, πρέπει να το προάγουμε αυτό, εδώ δεν υπάρχει κανένα παράδειγμα, ούτε από τους μεγαλύτερους ποιητές, ότι ήδη σε αυτήν την ηλικία...»—, τελικά η Τερέζε παραδέχτηκε ότι ίσως να σήμαινε όντως κάτι το ποιητικό ταλέντο της μικρότερης κόρης της. Συνέχισε βέβαια να αποφεύγει να την επαινεί, αλλά επέτρεψε στον θείο Βέρνερ να κανονίσει μια λογοτεχνική εκπαίδευση για την Αννέτε σε έναν ευγενικό ηλικιωμένο κύριο στο Μύνστερ. Το Μύνστερ με τα μεγαλοπρεπή κτίριά του εθεωρείτο όχι μόνον η ωραιότερη πόλη της οπισθοδρομικής και ασήμαντης Βεστφαλίας, αλλά εκεί ο κόσμος γνώριζε ακόμα τι πάει να πει καλή συμπεριφορά. Οι άνθρωποι υποκλίνονταν, όταν συναντούσαν την οικογένεια του βαρόνου φον Ντρόστε-Χύλσχοφ και συνέχιζαν μετά να προχωρούν σκυμμένοι για αρκετή ώρα. Εκεί μπορούσες να στείλεις το παιδί χωρίς ενδοιασμούς, δεδομένου ότι οι φον Ντρόστε-Χύλσχοφ διατηρούσαν ακόμα μία οικία στην πόλη. Ήταν πρακτικό το ότι ο ευγενικός ηλικιωμένος κύριος διέμενε διαγώνια απέναντί τους. Λεγόταν Άντον Ματίας Σπρίκμαν, ήταν φίλος του Γκαίτε και της ενθουσιώδους ομάδας του «Γκέτινγκερ Χάινμπουντ», και κάποτε του είχαν προφητέψει ένα λαμπρό μέλλον ως ποιητή. Όχι στο Μύνστερ βέβαια. Στο Μύνστερ τον είχαν πάρει στο ψιλό. Για λίγο ο Σπρίκμαν είχε σκεφτεί να μεταναστεύσει στην Ταϊτή, αλλά μετά εγκαίρως ευτυχώς ήρθε πάλι στα συγκαλά του, γύρισε την πλάτη στο κίνημα «Θυέλλα και Ορμή» και σε όλους τους ποιητές φίλους ανεξαιρέτως και έγινε ένας ευπόληπτος καθηγητής Ιστορίας Δικαίου. Σε εκείνον μπορούσαν να εμπιστευτούν το παιδί με ήσυχη τη συνείδησή τους.

Ο Σπρίκμαν υποδέχθηκε την Αννέτε στο γραφείο του, οι τοίχοι του οποίου από το πάτωμα μέχρι το ταβάνι αντί με ταπετσαρία ήταν ντυμένοι με βιβλία. Τουλάχιστον τρεις από τους τέσσερις τοίχους ήταν παραγεμισμένοι με γνώση, ο τέταρτος κατά τα τρία τέταρτα μόνο. Στο τελευταίο ελεύθερο κομμάτι σοβά ήταν κρεμασμένη σε μια απλή μαύρη κορνίζα μια χαλκογραφία, η οποία απεικόνιζε μια παραλία όλο φοινικόδεντρα και ημίγυμνους ιθαγενείς. Οι ιθαγενείς έσπρωχναν μια βάρκα στη θάλασσα. Η Αννέτε κοντοστάθηκε μπροστά της, και ο Σπρίκμαν πήγε αμέσως δίπλα της.

«Ταϊτή», είπε. Είχαν ήδη συστηθεί. «Υπέροχοι άνθρωποι είναι εκεί πέρα στην Ταϊτή, όλο παιδική αθωότητα, χάρη και καλοσύνη. Έχουν έναν τρόπο ζωής...»

Αναστέναξε βαθιά.

«Όχι τόσο κακομαθημένοι και παραμορφωμένοι όπως εμείς οι Ευρωπαίοι. Αλλά, τι να γίνει, δεν ήταν γραφτό».

Η Αννέτε γνώριζε ήδη ότι ο Σπρίκμαν στα νιάτα του ήθελε να ιδρύσει με ομοϊδέατες του μια αποικία ποιητών στην Ταϊτή. Και εκείνος γνώριζε ότι εκείνη το γνώριζε. Πιθανώς το μισό Μύνστερ να γνώριζε αυτή την ιστορία. Γι' αυτό και συνέχισε να μιλάει εκείνος.

«Αν είχαμε πάει εκεί τότε, οι φίλοι μου οι ποιητές κι εγώ, οι ιθαγενείς θα μας είχαν κάνει αποστόλους και νομοθέτες τους, και θα είχαμε κατορθώσει να τους διαπαιδαγωγήσουμε με τον πιο ευχάριστο τρόπο.

«Πώς θα ζούσατε – στην Ταϊτή;» ρώτησε η Αννέτε.

«Λοιπόν, είμαι βέβαιος ότι αυτά τα γενναιόδωρα τέκνα της φύσης θα μας προσέφεραν την πιο εξαιρετική απόλαυση των πλούσιων αγαθών τους».

«Γιατί να το έκαναν αυτό;»

«Γιατί όχι;» απάντησε ο Σπρίκμαν κάπως νευριασμένος με αυτό το μικρομέγαλο κορίτσι, αυτό το παιδί που τόλμησε ν' αμφισβητήσει το τροπικό του όνειρο.

«Γερμανοί ποιητές που έρχονται κοντά τους με αγάπη και διάθεση ευεργεσίας... Θα τους είχαμε φτιάξει το καλύτερο έθνος της γης. Πέραν τούτου, εκεί κάτω αρκεί ν' απλώσεις το χέρι σου για να δρέψεις τους καρπούς. Αυτοί οι αξιαγάπητοι άνθρωποι χαίρονται να μοιράζονται. Μοιράζονται τα πάντα».

Το βλέμμα του έλαμψε και αφέθηκε σε μια στιγμιαία φαντασίωση, κατά την οποία έκανε μπάνιο με τα χαριτόβρυτα πλάσματα της χώρας και έσπερνε δεύτερο γένος βραχμάνων στο παραδεισένιο νησί.

«Αυτή εδώ πέρα είναι γυναίκα;» ρώτησε η Αννέτε και έσκυψε μπροστά. Συχνά της ήταν δύσκολο να διακρίνει καλά τα πάντα, μόνον όταν έσκυβε πια πάνω από κάτι, τόσο κοντά που σχεδόν το ακουμπούσε με τη μύτη της, έβλεπε ξαφνικά καθαρά πάλι.

Ο Σπρίκμαν κοκκίνισε. Πώς τον κατάφεραν και δέχτηκε να διδάξει αυτό το επίμονο παιδί της αριστοκρατίας;

«Όχι», είπε απότομα, έκανε δύο βήματα προς τον απέναντι τοίχο, πήρε σχεδόν τυχαία κάποια βιβλία από τα ράφια και ακούμπησε μια αγκαλιά Σαίξπηρ, Σίλλερ, Γκαίτε και Μπάυρον πάνω στο γραφείο του.

«Λοιπόν! Διαβάστε τα καλά! Την επόμενη φορά να φέρετε δικά σας!»

Η Αννέτε τον κοίταξε λιγάκι αμήχανη. Ο Σπρίκμαν ψηλάφισε με τα δάχτυλά του την καφετιά ράχη του βιβλίου με τα χρυσά γράμματα, γράπωσε σαν αρπακτικό ένα από εκείνα και της έτεινε έναν τόμο με ποιήματα του Μπάυρον.

«Διαβάστε τα πρώτα, δεν έχει κανένα νόημα να συζητάμε πριν απ' αυτό. Εις το επανιδείν».

Ήξερε ότι ήταν αγενής. Αλλά στην περίπτωση που η νέα του μαθήτρια προσβλήθηκε από τον απότομο τρόπο του, δεν το άφησε να φανεί. Εξάλλου εκείνον δεν τον ένοιαζε κιόλας. Σε περίπτωση που διέκοπτε το μάθημα –ε, τόσο το καλύτερο. Μπορούσε να περάσει τον χρόνο του πιο ουσιαστικά, από το να ταλαιπωρείται με αδιάντροπες κόρες της αριστοκρατίας.

Όμως η Αννέτε δεν διέκοψε το μάθημα. Διάβασε. Και ξαναπήγε. Και έφερε και δικά της.

Ο Σπρίκμαν τα κοίταξε, χαμογέλασε πατρικά και έκανε μια ήπια επίκριση. Καθόλου άσχημα. Ίσως να μην ήταν χαμένος χρόνος αυτός εδώ. Της συνέστησε το επόμενο βιβλίο.

Η Αννέτε πέρασε στην αντεπίθεση με την τραγωδία *Μπέρτα ή Οι Άλπεις*.

Ο Σπρίκμαν το κοίταξε, ζάρωσε το μέτωπό του και έκανε μια λιγότερο ήπια επίκριση. Η Αννέτε τον λάτρευε.

Από τότε και στο εξής πήγαινε σχεδόν κάθε εβδομάδα στο Μύνστερ. Όταν δεν την έπαιρνε κανείς στην άμαξα μαζί του, πήγαινε με τα πόδια, περπατούσε δύο ώρες, με κακό καιρό και τρεις ώρες δρόμο μες στις λάσπες και τους βούρκους διασχίζοντας λιβάδια, βάλτους και χωράφια. Οι μπότες της καταταλαιπωρούνταν. Τα ρούχα της πήγαιναν μονίμως για μπουγάδα. Και ο Σπρίκμαν όλο και δριμύτερα την επέκρινε και όλο και συχνότερα την επαινούσε.

Ο δραστήριος θεός Βέρνερ δεν μπορούσε βέβαια να παρακολουθεί πια τις λογοτεχνικές προόδους της ανιψιάς του, καθώς πάλι σκάρωνε κάτι καινούργιο. Αυτή τη φορά είχε συμμετάσχει σε μια συνωμοσία –ούτε λίγο ούτε πολύ κατά του βασιλιά της Βεστφαλίας, Ζερόμ Βοναπάρτη, αδελφού του Ναπολέοντα. Η υπόθεση ήρθε στο φως, και ο Βέρνερ αναγκάστηκε να διαφύγει στο Λονδίνο, όπου βρήκε θέση σ' ένα νοσοκομείο ως βοηθός ιατρού και προετοίμαζε τη μετανάστευσή του στην Ασία. Ως ιατρός σε πλοίο της Εταιρίας Ανατολικών Ινδιών. Στο Χύλσχοφ εξακολουθούσαν ακόμα να ψιθυρίζουν με δέος το όνομα του πατριώτη αδελφού, γαμπρού και θείου.

Στη θέση του ήρθε τώρα να τους επισκεφτεί ο Αύγουστος φον Χαξτχάουζεν, τον οποίο η Αννέτε και τα αδέρφια της ούτως ή άλλως έβρισκαν πολύ πιο αστείο και πιο ενδιαφέροντα. Ήταν ο νεώτερος απ' όλους τους θείους τους, μόνον πέντε χρόνια μεγαλύτερος από την ίδια την Αννέτε, και ήδη από παιδί λύσσαγε με τα βλαστάρια των Χύλσχοφ, έφευγε με τ' άλογα μαζί τους και σκαρφάλωνε στα δέντρα. Είχε πελώρια χέρια, ήταν πάντα θορυβώδης και χαρούμενος, πάντα πεινούσε και είχε μια τάση παχυσαρκίας. Στο Κλάουσταλ-Τσέλερφελντ σπούδασε Μηχανικός Ορυκτών Πόρων, την επιστήμη του μέλλοντος. Μόλις θα καθιερώνονταν παντού οι ατμομηχανές, θα χρειαζόνταν τόνοι λιθανθράκων και σιδηρομεταλλευμάτων και άνθρωποι που θα φρόντιζαν για την εξόρυξή τους. Ακόμα και γόννοι αριστοκρατικών οικογενειών είχαν τελευταία αναγκαστεί να δοκιμαστούν σε αστικά επαγγέλματα –ειδικότερα όταν κάποιος ήταν ο μικρότερος από επτά αδελφούς.

Όταν ο Αύγουστος ήρθε στο Χύλσχοφ κατά τις διακοπές του εαρινού εξαμήνου, έφερε μαζί του ορυκτά και πετρώματα, οπότε ο ενθουσιασμός της Αννέτε για τον αγαπημένο θείο επεκτάθηκε αμέσως και στην ορυκτολογία. Της επέτρεπαν να τον συνοδεύει στις κοντινές εξορύξεις μάργας. Ήταν σαν θαύμα όταν χτυπούσε μια πέτρα, και ξαφνικά μέσα της εμφανιζόταν ένα κοίλωμα με τις πολύχρωμες γωνίες ενός άλλου

ορυκτού. Ή όταν έσχιζε ένα βότσαλο μέσα στο οποίο υπήρχε το αποτύπωμα ενός κοχυλιού ή ενός φυτού, το οποίο κάποτε ήταν εδώ και λύγισε απ' τον άνεμο. Τις περισσότερες φορές βέβαια δεν υπήρχε μέσα του τίποτε απολύτως, αλλά όταν υπήρχε, ήταν σαν ένα θαύμα. Ο Αύγουστος της μιλούσε για γεωλογικές εποχές που είχαν περάσει προ πολλού, για τον σχηματισμό της μάργας, του στροντιανίτη, του πράσινου ψαμμίτη, του σχιστόλιθου. Τελικά τής χάρισε ένα δικό του μικρό σφυρί, για να μπορεί να κοπανά και η ίδια. Η Αννέτε έψαχνε με τον ζήλο μιας δαιμονισμένης, ήθελε να βρει πάση θυσία κάτι ξεχωριστό για να μπορέσει να το παρουσιάσει στον εξαιρετικό θείο. Για να αποδειχτεί αντάξια της προσοχής του. Και όταν εκείνος την επαινούσε για την ανεύρεση ενός ενδιαφέροντος χαλαζία, εκείνη έλαμπε μέχρι τ' αυτιά και κοπανούσε με περισσότερη μανία τα βράχια. Ο Σπρίκμαν άρχισε ν' απορεί που η μαθήτριά του απουσίαζε τελευταία απ' τα μαθήματά του. Και την τελευταία φορά έφερε επιπλέον και τον θείο της, ο οποίος επί τη ευκαιρία τού απέσπασε μια συλλογή παλιών ποιημάτων και ιστορικών τραγουδιών.

«Είναι καθήκον της αριστοκρατίας να συγκεντρώνει την κληρονομιά των παραδοσιακών τραγουδιών», τον ξόρκισε ο Αύγουστος. «Οι αδελφοί μου Καρλ και Φριτς έχουν αρχίσει να το κάνουν εδώ και χρόνια. Πρότινος ανέλαβα εγώ τη συλλογή. Αν θέλετε να μην περιέλθουν στη λήθη τούτα τα τραγούδια, τότε πρέπει απλώς να μου τα εμπιστευτείτε. Μόλις τα αντιγράψω, θα τα λάβετε βεβαίως πάλι πίσω».

Ο Σπρίκμαν δεν ξαναείδε ποτέ του τα τραγούδια. Δεν ήταν πλέον η εποχή που ο κόσμος νοιαζόταν για την επιστροφή δανεισμένων πραγμάτων. Επέκειντο μεγαλύτερες αποστολές. Ο Ναπολέων είχε υποστεί καταστροφική ήττα στη Ρωσία. Μόνο το θανάσιμο πλήγμα χρειαζόταν ακόμα και ο Αύγουστος ήθελε να βοηθήσει και πήγε και κατατάχθηκε στους Ουσάρους της Βρέμης-Βερντέν. Πολλοί φοιτητές κατατάσσονταν τώρα εθελοντικά. Το μίσος για τους Γάλλους κατακτητές ήταν μεγάλο. Πώς είχαν συμπεριφερθεί. Και τώρα επιπλέον οι εκατοντάδες χιλιάδες νεκροί που είχε κοστίσει η ρωσική εκστρατεία. Από τους 27.000 Βεσφαλούς, τους οποίους εξανάγκασαν σε αυτόν τον πόλεμο οι Γάλλοι, μόνο 800 επέστρεψαν στα σπίτια τους. Και ένας από τους αδελφούς του Αύγουστου –ο Φρίτσβιλμ–, είχε ήδη πέσει στην ισπανική εκστρατεία. Τη μητέρα του τη συγκλόνισε τόσο πολύ η είδηση του θανάτου του, που αναγκάστηκαν να την πάνε σηκωτή στο κρεβάτι.

Μακριά από εμάς τώρα κάθε τι γαλλικό. Διακρίσεις μεταξύ των αξιών του Διαφωτισμού και εκείνων της γαλλικής Απολυταρχίας δεν γίνονταν πια. Όλα ήταν ένα και το αυτό, όλα ήταν μόνο καταπίεση που την υπέστησαν οι γερμανικοί λαοί από εκείνον τον απαίσιο κοντοστούπη Κορσικανό. Και ο Βέρνερ παράτησε τα σχέδιά του για μετανάστευση με την Εταιρία Ανατολικών Ινδιών και επέστρεψε από το Λονδίνο, για να σταθεί στο πλευρό της πατρίδας του, για την ακρίβεια των πατρίδων του. Μέσα σε δύο χρόνια ο Ναπολέων είχε ηττηθεί και οι Γάλλοι κατακτητές είχαν εκδιωχθεί με επιτυχία. Οι οικογενειακές επισκέψεις μπορούσαν να ξαναρχίσουν.

Η Αννέτε είχε εν τω μεταξύ ενηλικιωθεί. Το πρόσωπο της νεαρής δεσποινίδος βαρόνης είχε πάρει ένα χλωμό οβάλ σχήμα –μ’ ένα μικρό, καλοσηματισμένο στόμα, μια μακριά, λεπτή, αν και ελαφρώς στραβή μύτη και μεγάλα, ξεπλυμένα και κρίμα απ’ τον Θεό, με τίποτα δεν ομόρφαιναν, αρκετά γουρλωτά μάτια επίσης, μυωπικά σαν του τυφλοπόντικα. Ακόμα και από δυο βήματα απόσταση δεν μπορούσε να αναγνωρίσει τα χαρακτηριστικά του προσώπου εκείνου που είχε απέναντί της. Γι’ αυτό, όταν συζητούσε, τέντωνε ως επί το πλείστον το κεφάλι της μπροστά, κάτι που μερικοί άνθρωποι το θεωρούσαν ενοχλητικό. Η στάση του σώματός της ήταν κάθε άλλο παρά ιδανική. Το ωραιότερο πάνω της ήταν αναμφίβολα τα μαλλιά της, ένας χείμαρρος μακριά ξανθά μαλλιά που μόνο με διάφορους κότσους και πλεξίδες τιθασεύονταν, συνοδευόμενα από ελικοειδείς μπουκλές πίσω από τ’ αυτιά ή από μπουκλίτσες δεξιά κι αριστερά στο μετώπό της.

Στο πιάνο κατείχε τώρα πλέον καλά τα κυριότερα μέρη του *Ντον Τζοβάννι*, αλλά συχνά παρασυρόταν με δυσάρεστο τρόπο. Τότε τίναζε με υπερβολική ένταση το κεφάλι της προς τα πίσω, η κόμμωσή της λυνόταν, την Αννέτε την έπιανε δύσπνοια και άσθμαινε ανάμεσα στις φράσεις, τα μάγουλά της έκαιγαν, εν ολίγοις: Πρόσφερε ένα θέαμα που άφηγε άναυδο το καλοπροαίρετο ακροατήριό της. Και έτσι ο κίνδυνος προσβολής ενός καθιερωμένου κοινωνικού κανόνα για μια κυρία των αρχών του δέκατου ένατου αιώνα ήταν τεράστιος. Αρκούσε ήδη το να μιλά δυνατά. Ή πάρα πολύ. Ή με πολύ βαθιά φωνή. Ενώ ακόμα και η φυσιολογική τοποθέτηση της γυναικειάς φωνής εθεωρείτο ήδη πολύ βαθιά. Δεσποσύνες της αριστοκρατίας και ανερχόμενες αστές τιτίβιζαν σαν νεοσσοί που μόλις είχαν βγει από τ’ αβγό τους. Όχι όμως η

δεσποινίς Νέτε. Η άλλο φωνή της αντηχούσε ξαφνικά χωρίς να της έχουσε δώσει τον λόγο την ώρα που μια ομήγυρη κυρίων κουβέντιαζε ανενόχλητη, προσέβαλε τα ευαίσθητα αυτιά των ανδρών και κλόνιζε την εύθραυστη αυτοπεποίθησή τους. Η συναναστροφή της με τον Σπρίκιμαν πιθανώς να της είχε ενισχύσει την πλάνη ότι και άλλοι άνδρες θα θεωρούσαν αξιόλογη τη γνώμη της. Γενικά την είχαν πολύ καλομαθημένη. Την είχαν κάνει ματαιόδοξη με υπερβολικούς επαίνους, υπερβολική ενθάρρυνση – τώρα έβλεπαν βέβαια ποιο ήταν το αποτέλεσμα. Ο Αύγουστος και ο Βέρνερ φον Χαξτχάουζεν είχαν σιγά σιγά βαρεθεί τη φορτική ανιψιά τους.

Η Αννέτε δεν το καταλάβαινε αυτό. Ήθελε τόσο πολύ την αναγνώριση των λατρεμένων θείων της και γι' αυτό ανακατευόταν, έλεγε την ασήμαντη γνώμη της για την τέχνη, τον πολιτισμό, τον πόλεμο και τη δυνατότητα να ενωθούν τώρα σε ένα συγκεκριμένο έθνος-κράτος που να διέπεται από ένα κοινό πνεύμα, για το καλύτερο, παρόλο που κανένας δεν της τη ζήτησε και κανένας δεν ήθελε να την ακούσει. Όσο πιο πολύ προσπαθούσε να κερδίσει την προσοχή των θείων της, τόσο περισσότερο εξοργίζονταν εκείνοι.

Πάντως η Αννέτε ήταν κοντή και λεπτεπίλεπτη, σχεδόν διαφανής σαν φάντασμα. Όταν τα βλέφαρά της ήταν κλειστά, έβλεπε από κάτω τη σκιά των μυωπικών βολβών. Πέραν τούτου, ήταν μονίμως άρρωστη: Αδυναμία και βήχας, πίεση στο επιγάστριο, κρίσεις ιλίγγου, πονοκέφαλοι, στομαχόπονοι, συχνά έξαψη και ερυθρότητα στο ένα μάγουλο, συνήθως στο δεξί, μεγάλο άγχος, εσωτερικό τρέμουλο και πυρετοί. Τουλάχιστον έτσι ανταποκρινόταν στο ιδεώδες της εποχής, το οποίο απέβλεπε στην πνευματικοποίηση κάθε τι σωματικού και απεχθανόταν γυναίκες που έχαιραν άκρας υγείας. Τα μυθιστορήματα της εποχής έβριθαν από κάτι μικρές τρυφερές, εκκεντρικές υπάρξεις, καταδικασμένες να πεθάνουν. Η ανησυχητική χλωμάδα εθεωρείτο πλεονέκτημα.

Η κακή κατάσταση της υγείας της Αννέτε δεν την εμπόδισε παρ' όλα αυτά να εξακολουθεί να το σκάει αξιμέρωτα από τον πύργο και να επιστρέφει πάλι ύστερα από ώρες. Η ποδιά της ήταν τότε λερωμένη και φορτωμένη είτε με πέτρες και ορυκτά είτε με τσαλακωμένα και μισολειωμένα φυτά, ανάλογα με το κατά πόσο είχε επιδοθεί πάλι περισσότερο στην ορυκτολογία ή τη βοτανική. Δεν θα ήταν εύκολο να της βρουν σύζυγο, αλλά τελικά το καλό όνομα θα έσωζε την κατάσταση.